Edukacja IPN

https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/wystawy/biografie-elementarne/159235,Tadeusz-Bor-Komorowski.html
24.04.2024, 10:32

Tadeusz Bór-Komorowski

Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu przestawia biograficzną wystawę elementarną „Tadeusz Bór-Komorowski”.

Tadeusz Komorowski (1895–1966) pochodził z rodziny ziemiańskiej, osiadłej w zaborze austriackim. Podczas I wojny światowej służył w armii Austro-Węgier, a od 1918 r., jako żołnierz WP, brał udział w wojnach polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej. W dwudziestoleciu międzywojennym był wieloletnim dowódcą 9. Pułku Ułanów Małopolskich.

Komorowski walczył w kampanii polskiej 1939 r., następnie zaś przeszedł do konspiracji. W 1943 r. objął dowództwo Armii Krajowej, a w roku następnym, jako generał „Bór”, *de facto* podjął decyzję o rozpoczęciu powstania warszawskiego. Po wojnie przebywał w Wielkiej Brytanii, gdzie działał politycznie i społecznie.

Jako dowódca AK, który zadecydował o powstaniu, Bór-Komorowski należy bez wątpienia do najważniejszych postaci polskiej historii XX wieku.

Wystawa „Tadeusz Bór-Komorowski” prezentuje najważniejsze wątki biografii generała. Oprócz jego działalności podczas II wojny światowej oświetla także mniej znane wydarzenia i postaci z jego życia. Plansze zostały poświęcone m.in. okresowi młodości, karierze sportowej, sprawom rodzinnym i losom Komorowskiego na emigracji. W ten sposób portret bohatera zyskuje na głębi, a jego biografia jawi się jako bogaty zbiór wartościowych poznawczo faktów.

Zapraszamy do zapoznania się z wystawą, zachęcamy też do jej pobierania i samodzielnego drukowania.

Autor wystawy: dr Piotr Ruciński

Recenzenci: prof. dr hab. Krzysztof Kawalec, dr Daniel Koreś

Korekta: dr Ewa Dulna-Rak

Koncepcja graficzna serii: Paulina Żak

Skład: dr hab. prof. UWr Robert Klementowski

W wystawie wykorzystano zdjęcia i materiały: p. Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta, Biblioteki Narodowej, Muzeum Armii Krajowej w Krakowie, Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Wikimedia Commons.

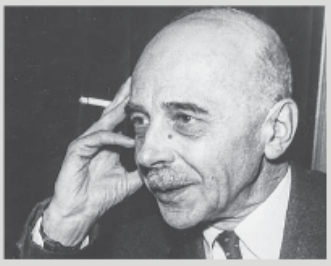

Tadeusz Bór--Komorowski

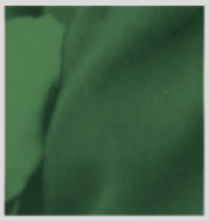

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

BIOGRAFIE WYSTAWY ELEMENTARNE

Panele wystawy

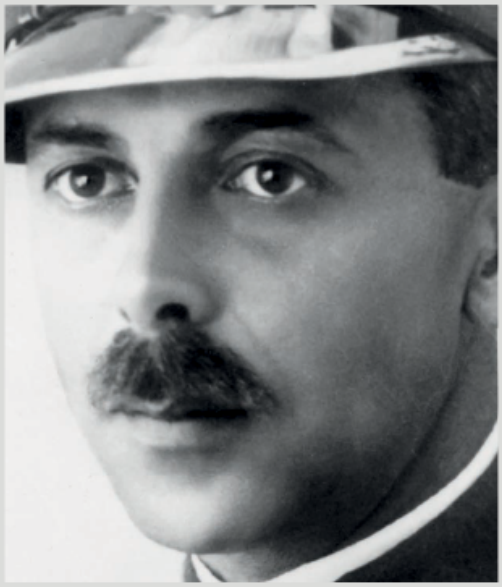

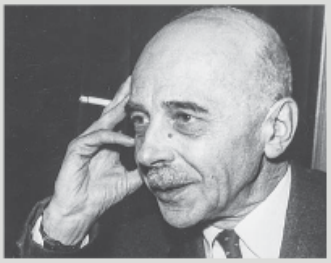

Tadeusz Bór--Komorowski

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

BIOGRAFIE WYSTAWY ELEMENTARNE

Komorowski i „Bór”

↑ Generał „Bór”
Polona

Gdy w lipcu 1944 r. dowódca Armii Krajowej Tadeusz Komorowski *de facto* podjął decyzję o rozpoczęciu powstania warszawskiego, stał się jedną z najważniejszych postaci historii polskiej XX w. Powstanie – symbol walki romantycznej Polaków w świecie Realpolitik, a zarazem tragedia, której skutki odczuły setki tysięcy ludzi – na długie lata wpłynęło na sposób jego postrzegania.

Biografia Komorowskiego dzieli się niejako na dwie części. Pierwszą, którą zamyka wrzesień 1939 r., tworzą losy oficera kawalerii, a zarazem skromnego człowieka, pozbawionego charyzmy i ambicji politycznych. Jego życie, pomimo kilku interesujących epizodów, nie odbiegało znacząco od życiorysów setek innych wyższych (ale nie najwyższych) rangą żołnierzy WP. Druga część – wojenna – to droga jednej z najważniejszych postaci na politycznej i militarnej scenie naszego obszaru świata.

Dystans, dzielący skromnego kawalerzystę z miasta kresowego oraz dowódcę Armii Krajowej, decydującego o życiu i śmierci tysięcy ludzi, wydaje się trudny do objęcia. Także z tego powodu historia Tadeusza Bora-Komorowskiego jest tak wyjątkowa.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Dzieciństwo i młodość

Hrabia Tadeusz Komorowski urodził się w 1895 r. w Chorobrowie, położonym we wschodniej części zaboru austriackiego. Był synem Mieczysława – dzierżawcy majątku ziemskiego – oraz Zofii z Zaleskich. Na początku XX w. Komorowscy przenieśli się do Lwowa, gdzie Tadeusz rozpoczął naukę w VIII Gimnazjum. W szkole osiągał dobre wyniki, oceniano go jako „uzdolnionego" albo „chlubnie uzdolnionego". Przed maturą zadeklarował chęć podjęcia studiów rolniczych, ostatecznie jednak w 1913 r. zapisał się do szkoły wojskowej – Franz-Joseph-Militärakademie w Wiedniu.

Zdaniem kolegi szkolnego, Kornela Krzeczunowicza, na decyzję Komorowskiego w kwestii wyboru zawodu miały wpływ wzrastające przed I wojną światową nadzieje na odbudowę państwowości polskiej. Odrodzona Rzeczpospolita miała potrzebować wykształconych żołnierzy, a jednym z nich chciał być osiemnastoletni Tadeusz.
→ Tadeusz Komorowski jako kadet Franz-Joseph-Militärakademie, 1914 r.
📷 Zbiory Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta

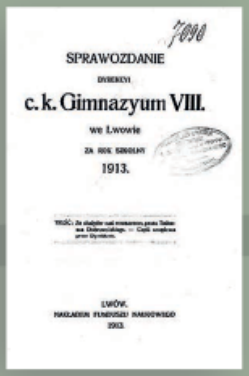
SPRAWOZDANIE
DYREKCYI
c. k. Gimnazyum VIII.
we Lwowie
ZA ROK SZKOLNY
1913.
LWÓW.
NAKŁADEM FUNDUSZU NARODOWEGO
1913.

Nastoletni Tadeusz aktywnie uczestniczył w zajęciach kółka przyrodniczego, był opiekunem szkolnej ciemni fotograficznej, za naukę otrzymywał zaś stypendium.
↑ Strona tytułowa *Sprawozdania dyrekcyi c.k. Gimnazyum VIII* z 1913 r., zawierającego ciekawe informacje o życiu szkolnym Komorowskiego.
📷 Domena publiczna

Do 1907 r. ojciec Tadeusza gospodarował w Chorobrowie, który dzierżawił od krewnych. W tym czasie pracował także społecznie, m.in. należał do Rady Powiatowej w Brzeżanach (powiat tarnopolski).
↓ Budynek Rady Powiatowej w Brzeżanach, około 1910 r.
📷 Domena publiczna

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

I wojna światowa i walka o granice

W 1915 r. Komorowski jako podporucznik armii Austro-Węgier rozpoczął służbę frontową w Pułku Ułanów Obrony Krajowej nr 3. Początkowo walczył na froncie wschodnim, później zaś – włoskim. Żołnierzem Wojska Polskiego stał się 18 listopada 1918 r., gdy wstąpił do Pułku Strzelców Konnych rtm. Józefa Dunin-Borkowskiego (późniejszego 9. Pułku Ułanów Małopolskich). Tadeusz brał udział w wojnie polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej. Wielokrotnie wykazał się odwagą i wybitnym poziomem wyszkolenia. Za swoją postawę w latach 1918–1920 otrzymał trzykrotnie Krzyż Walecznych oraz Krzyż Srebrny orderu Virtuti Militari.

↑ Tadeusz Komorowski (drugi z lewej) wśród młodych kawalerzystów.
📷 Zbiory Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta

Zgodnie z ustawą z 1919 r. Krzyż Srebrny orderu Virtuti Militari otrzymywał „oficer, podoficer lub żołnierz za czyn wybitnego męstwa, połączony z narażeniem życia".
↓ Krzyż Srebrny orderu Virtuti Militari.

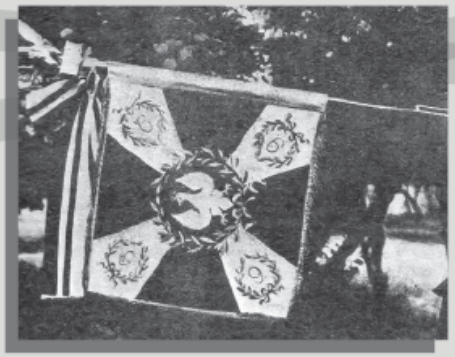

W 1919 r. jako oficer 9. Pułku Ułanów Komorowski brał udział w ofensywie majowej przeciwko wojskom ukraińskim. 31 sierpnia 1920 r. w wieku 25 lat dowodził 12. Pułkiem Ułanów Podolskich w słynnej bitwie pod Komarowem i mimo rany przez cały dzień prowadził żołnierzy do walki z bolszewikami.
← Sztandar 9. Pułku Ułanów Małopolskich, 1920 r.
📷 Wikimedia Commons

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Sport

Już w pierwszych latach niepodległości dostrzeżono wybitne umiejętności Komorowskiego w zakresie jazdy konnej. Lata dwudzieste to okres jego regularnych występów w zawodach jeździeckich. W 1924 r. znalazł się w reprezentacji Polski i wziął udział w olimpiadzie w Paryżu. Występ zakończył się niepowodzeniem, gdyż Tadeusz zajął dopiero 26. miejsce. W 1936 r. Komorowski był szefem ekipy jeździeckiej na igrzyska w Berlinie. Drużyna polska wówczas we Wszechstronnym Konkursie Konia Wierzchowego zdobyła srebrny medal.

↑ Tadeusz Komorowski podczas zawodów.
📷 Zbiory Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta

→ Ekipa jeźdźców polskich na zawody w Berlinie w zimie 1936 r. Od lewej: por. Janusz Komorowski, mjr Zdzisław Dziadulski, kierownik drużyny płk Tadeusz Komorowski, mjr Wilhelm Lewicki, por. Stanisław Czerniawski.
📷 NAC

Polscy kawalerzyści zdobywają srebrny medal

Drugie miejsce Polski w szampionacie konia.

Po sukcesie olimpijskim „Przegląd Sportowy" donosił, że „wysłanie [polskiej] ekipy [...] natrafiało na znaczny opór w kraju", a „wyjazd udało się doprowadzić do skutku tylko dzięki odważnej decyzji szefa zespołu, płk. Komorowskiego, który rozstrzygnięcie to wziął na własną odpowiedzialność".
← Artykuł „Ilustrowanego Kuriera Codziennego", poświęcony występowi jeźdźców polskich w Berlinie, 18 sierpnia 1936 r.
📷 Domena publiczna

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Kariera w II Rzeczypospolitej

W dwudziestoleciu międzywojennym Komorowski awansował stosunkowo szybko: w 1924 r. (w wieku niespełna 29 lat) został majorem, w 1928 r. – podpułkownikiem, a w 1933 r. – pułkownikiem. W latach dwudziestych otrzymywał krótkotrwałe przydziały do wojskowych szkół kawalerii. Następnie od 1928 r. przez 10 lat dowodził 9. Pułkiem Ułanów Małopolskich. Rok przed wybuchem II wojny światowej Komorowski objął prestiżowe stanowisko komendanta Centrum Wyszkolenia Kawalerii w Grudziądzu. Wcześniej rozważał emeryturę.

← Odznaka 9. Pułku Ułanów Małopolskich

↑ Major Komorowski (siedzi pierwszy z prawej) jako szef Szkoły Podoficerów Zawodowych Kawalerii w Jaworowie; obok gen. Juliusz Rómmel, 1927 r. 📷 NAC

↓ Inspekcja 9. Pułku Ułanów Małopolskich; drugi z prawej dowódca Pułku płk Komorowski, lata trzydzieste. 📷 Polona

„Oficer wybitny pod każdym względem – zasługuje na wysunięcie – może dowodzić brygadą i być komendantem Szkoły Kawalerii. Jednostka bardzo wartościowa pod względem moralnym. Ogólnie – wybitny".
Opinia służbowa inspektora armii gen. dyw. Juliusza Rómmla o ppłk. Tadeuszu Komorowskim z 1931 r.

↑ Podpułkownik Tadeusz Komorowski (pierwszy z prawej) z gen. Juliuszem Rómmlem (w środku), 1932 r.
📷 Zbiory Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Rodzina

W 1930 r. Tadeusz Komorowski ożenił się z Ireną, córką gen. Roberta Lamezana de Salinsa i Ireny z Wolańskich. Bezpośrednio po ślubie, który odbył się w Wiedniu, para udała się do Egiptu, gdzie Tadeusz powracał do zdrowia po niebezpiecznym upadku z konia. Po powrocie do Polski Komorowscy zamieszkali w kresowej Trembowli (województwo tarnopolskie), w której znajdował się garnizon 9. Pułku Ułanów Małopolskich. Doczekali się dwóch potomków: Adama (1942 r.) i Jerzego (1944–1993).

← Irena była dziedziczką pięknie położonego zamku i majątku w Świrzu w powiecie przemyślańskim.
Irena i Tadeusz przed bramą zamku w Świrzu, 1936 r.
📷 Zbiory Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta

Komorowscy, mieszkając w Trembowli, uprawiali codziennie rano przez dwie godziny jazdę konną.
↑ Małżeństwo wśród oficerów 9. Pułku Ułanów Małopolskich.
📷 Zbiory Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta

↑ Generał Robert Lamezan de Salins był Austriakiem pochodzenia francuskiego, który pod wpływem żony wybrał obywatelstwo polskie. Przyjęty do Wojska Polskiego, podczas wojny polsko-bolszewickiej dowodził Frontem Południowo-Wschodnim.
📷 NAC

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

↗ Pułkownik Tadeusz Komorowski, około 1933 r.
Zbiory Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta

„Co mi się podobało u mojego męża, gdy go poznałam? Trudno właściwie powiedzieć. Na początku, jak mówiłam, podobało mi się, że był szalenie wysportowany, zgrabny, miły w podejściu. Później zaczęło mi się podobać, że choć był bardzo opanowany, może nawet trochę nieśmiały w stosunku do kobiet, to jednak zawsze był wesoły, można było z nim przyjemnie rozmawiać, a przy tym czuło się ciepło, które promieniowało, mimo tego zewnętrznego chłodu. Jeszcze później zaczęłam cenić zalety jego charakteru, czuło się, że jest niesłychanie prawy, szalenie prosty, a bardzo wymagający, jeżeli chodzi o swoją osobę”.

Irena Komorowska

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Na wojnie i w konspiracji

Po wybuchu II wojny światowej Komorowski walczył m.in. jako dowódca odcinka osłony Wisły i zastępca dowódcy Kombinowanej Brygady Kawalerii. Pod koniec miesiąca znalazł się w Krakowie, gdzie stanął na czele konspiracyjnej organizacji „Kaerge", która na początku 1940 r. weszła w skład Związku Walki Zbrojnej. Następnie w połowie 1941 r. przeniósł się do Warszawy i objął stanowisko zastępcy komendanta głównego ZWZ (od 14 lutego 1942 r. – Armii Krajowej) gen. Stefana Roweckiego „Grota". W tej roli zajmował się m.in. kontaktami z delegatem rządu i stronnictwami w kraju, akcją scaleniową i nadzorem nad konspiracyjną produkcją broni.

W ZWZ Komorowski został początkowo komendantem Obszaru Kraków–Śląsk. 3 maja 1940 r., razem z dowódcą Związku „Grotem", otrzymał awans na generała brygady.
← Generał Tadeusz Komorowski, fotografia z okresu okupacji.
Wikimedia Commons

Aktywność konspiracyjną Komorowskiego (wówczas ps. „Korczak") na terenie Krakowa zakończyła w kwietniu 1941 r. wielka wsypa, w wyniku której zostało uwięzionych wielu oficerów ZWZ. Generałowi udało się uniknąć aresztowania dzięki pomocy żony i ukryciu w mieszkaniu historyczki prof. Karoliny Lanckorońskiej.
↑ Profesor Karolina Lanckorońska, 1945 r.
Wikimedia Commons

↑ Kraków w czasie okupacji; Zamek Królewski na Wawelu.
NAC

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Powstanie warszawskie

Po aresztowaniu „Grota" w połowie 1943 r. Komorowski objął stanowisko dowódcy AK. Pod koniec lipca 1944 r., uzyskawszy zgodę delegata rządu na kraj, podjął decyzję o rozpoczęciu 1 sierpnia powstania warszawskiego. Zryw, militarnie zwrócony przeciw III Rzeszy, a politycznie przeciw Związkowi Sowieckiemu, zakończył się fiaskiem. Pozbawieni wsparcia zewnętrznego, bardzo słabo uzbrojeni powstańcy szybko przeszli do obrony. Otoczenie „Bora", licząc na zmianę sytuacji, przez długi czas sprzeciwiało się kapitulacji.

↑ Dowódca AK podczas inspekcji Zgrupowania „Radosław". Od lewej: szef sztabu Zgrupowania mjr Wacław Janaszek „Bolek", Tadeusz Komorowski „Bór", dowódca Zgrupowania ppłk Jan Mazurkiewicz „Radosław" i adiutant „Bora" por. Ryszard Krzywicki „Szymon", 4 sierpnia 1944 r.
Polona

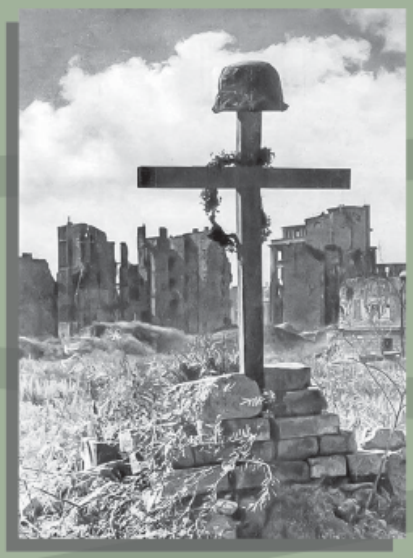

W wyniku dwumiesięcznych walk duża część Warszawy uległa całkowitemu zniszczeniu. Śmierć poniosło, według różnych szacunków, około 16 tys. powstańców (około 20 tys. odniosło rany) oraz od 150 do 200 tys. cywilnych mieszkańców miasta.
← Grób poległych w powstaniu żołnierzy Batalionu „Chrobry", 1944 r.
Wikimedia Commons

↑ Kenkarta na nazwisko Jerzego Korabskiego. Komorowski posługiwał się nią w Warszawie.
Wikimedia Commons

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Powstanie warszawskie

Walką sił powstańczych kierował komendant Okręgu Warszawskiego AK płk Antoni Chruściel „Monter", w lipcu 1944 r. jeden z najgorętszych zwolenników rozpoczęcia akcji zbrojnej.
↑ „Monter" (w środku, w furażerce) wśród oficerów Wydziału Propagandy KG AK, 10 sierpnia 1944 r.
Wikimedia Commons

W trakcie powstania Komorowski przebywał ze swoim sztabem najpierw na Woli, a następnie na Starym Mieście, skąd kanałami przedostał się do Śródmieścia.
↓ Rozmowy kapitulacyjne przed Politechniką Warszawską. W środku na drugim planie gen. „Bór", październik 1944 r.
Muzeum Powstania Warszawskiego

W ciągu 63 dni powstania Komorowski dzielił trudy swoich podkomendnych, a zarazem usiłował wpłynąć na sytuację ogólną. Apelował o pomoc (zrzuty broni i amunicji) do rządu w Londynie, starał się też przyczynić do wkroczenia do Warszawy Armii Czerwonej. 13 sierpnia w wyniku eksplozji czołgu pułapki doznał dokuczliwej kontuzji, która wpłynęła na jego kondycję psychiczną i ograniczenie aktywności. Wobec wyczerpania możliwości walki i ogromnych strat Komorowski podjął decyzję o kapitulacji, którą podpisano w nocy 3 października. Powstańcy trafili do obozów jenieckich, wśród nich także „Bór".

↑ Generał „Bór" podczas spotkania z SS-Obergruppenführerem Erichem von dem Bachem-Zelewskim. Odbyło się ono w Ożarowie w związku z podpisaniem Układu o zaprzestaniu działań wojennych w Warszawie, 4 października 1944 r.
Polona

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Kwestie nieoczywistego przebiegu kariery Tadeusza Komorowskiego podczas II wojny światowej oraz jego roli w sprawie powstania warszawskiego, z powodu którego zginęły dziesiątki tysięcy ludzi, stanowiły przedmiot komentarzy i ocen, także bardzo krytycznych.
Urzędowa fotografia gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego jako Naczelnego Wodza, 1945 r.
Wikimedia Commons

„Bór był uczciwym, honorowym i może odważnym człowiekiem, ale nie miał absolutnie żadnych danych, aby zajmować stanowisko, jakie mu okoliczności przeznaczyły. Ten miły, dobrze wychowany i elegancki oficer kawalerii ani z wykształcenia wojskowego, ani z talentów wojskowych nie nadawał się na komendanta głównego Armii Krajowej. Bór nie był żadną wybitną indywidualnością, nie górował nad podwładnymi charakterem ani żadnymi walorami".

płk Józef Szostak

„Tam [w Komorowskim] było coś więcej, coś, czego nikt w tej skromnej i nienarzucającej się postaci nie podejrzewał zrazu. [...] Była tym świadomość czy pewność, którą każdy prędzej czy później, kto się z nim zetknął, musiał dojrzeć, iż stoi za nim idea, której on w sposób absolutny służy. Czysta, bezinteresowna, szlachetna idea, by ze wszystkich sił, czy dzień, czy noc, czy burza, czy słońce, służyć Polsce i jej sprawie. Nie dla żadnej korzyści, ale dla samej idei".

gen. Klemens Rudnicki

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Naczelny Wódz

Tuż przed zakończeniem walk w Warszawie gen. Komorowski niespodziewanie został mianowany Naczelnym Wodzem Polskich Sił Zbrojnych. Od października 1944 r. wraz z grupą najwyższych oficerów podziemia polskiego był więziony w obozach jenieckich (najdłużej w oflagu Langwasser w okolicach Norymbergii). W tym czasie władze niemieckie usiłowały skłonić go do korzystnych dla siebie gestów, np. wydania rozkazu o włączeniu się AK do walki Niemców przeciw Sowietom. Generał zdecydowanie odmawiał. W maju 1945 r. w związku z upadkiem III Rzeszy odzyskał wolność i udał się do Londynu, gdzie objął obowiązki Naczelnego Wodza.

↑ Naczelny Wódz gen. Bór-Komorowski podczas uroczystości w rocznicę śmierci gen. Władysława Sikorskiego. Obok prezydent RP Władysław Raczkiewicz i wdowa Helena Sikorska, 5 lipca 1945 r.
📷 NAC

↑ Fotografia portretowa gen. dywizji Tadeusza Bora-Komorowskiego.
📷 Polona

← Dowództwo Armii Krajowej w trakcie opuszczania obozu jenieckiego, maj 1945 r.
📷 Muzeum Powstania Warszawskiego

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Emigracja

W związku z nastaniem w Polsce rządów komunistycznych gen. Bór-Komorowski pozostał na emigracji. W latach 1947–1949 sprawował urząd premiera rządu RP na uchodźstwie, a w latach 1956–1966 zasiadał w mającej uprawnienia prezydenta Radzie Trzech. Ponadto angażował się w prace Koła Byłych Żołnierzy AK, pisał artykuły, wygłaszał wykłady. Ponieważ Komorowscy nie otrzymywali emerytur ani innych świadczeń od rządu brytyjskiego, musieli się utrzymywać sami. Generał zmarł podczas polowania 24 sierpnia 1966 r. w Buckley. Do końca życia uważał, że decyzja o powstaniu była słuszna.

↑ Generał Tadeusz Bór-Komorowski podczas spotkania z Polonią amerykańską w Chicago, 1964 r.
Polona

Ostatnią w życiu doniosłą inicjatywą Tadeusza Komorowskiego było ustanowienie Krzyża Armii Krajowej. Stało się to 1 sierpnia 1966 r., zatem kilka tygodni przed śmiercią generała.
↓ Krzyż Armii Krajowej
Muzeum Armii Krajowej w Krakowie

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

W latach pięćdziesiątych Irena Komorowska założyła firmę produkującą firanki i zasłony. Generał prowadził księgowość przedsiębiorstwa, a ponadto pracował m.in. jako tapicer i złotnik.
↑ Irena i Tadeusz przed swoim domem w Londynie, 1958 r.
Polona

Zobacz więcej wystaw z serii na www.edukacja.ipn.gov.pl

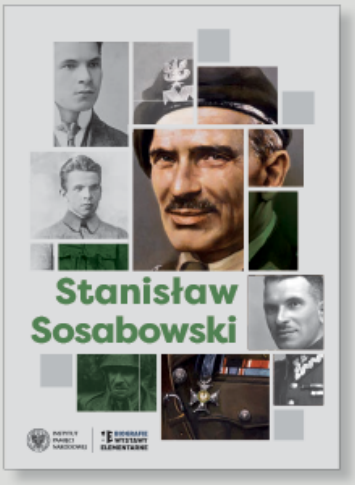

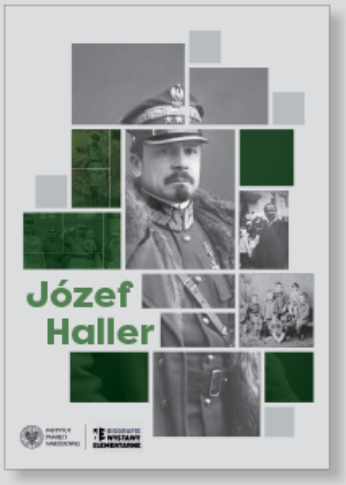

Zobacz inne wystawy elementarne:

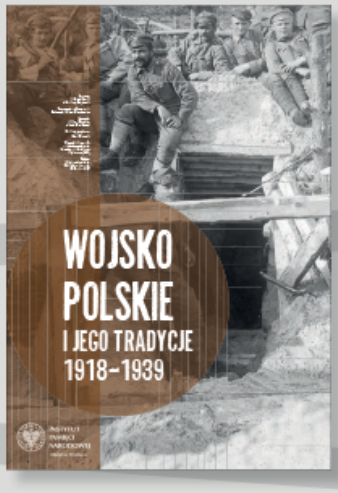

Autor wystawy: dr Piotr Ruciński
Recenzenci: prof. dr hab. Krzysztof Kawalec, dr Daniel Koreś
Korekta: dr Ewa Dulna-Rak
Koncepcja graficzna serii: Paulina Żak
Skład: dr hab. prof. UWr Robert Klementowski
W wystawie wykorzystano zdjęcia i materiały: p. Adama Komorowskiego / Archiwum Ośrodka Karta, Biblioteki Narodowej, Muzeum Armii Krajowej w Krakowie, Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Wikimedia Commons.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Pliki do pobrania

Bor Komorowski A3 (pdf, 7.3 MB) 14.02.2022 14:08
Bor Komorowski B1 (pdf, 36.22 MB) 14.02.2022 14:08

Opcje strony